

การยกระดับความรู้ด้านกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหา
การถูกเอาเปรียบจากสังคม ในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

Raising the level of legal knowledge in people's daily lives
to solve the problem of being exploited by society

กันตินันท์ นามตะ¹ และศาสตรศิลป์ ละม้ายศรี²

Kantinan Namta¹ and Sartsil Lamaisee²

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University email: Sahay-panjok@hotmail.com

²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University email: Sartsil.l@gmail.com

Received: April 12, 2022, Reviewed: May 1, 2022, Revised: May 15, 2022, Accepted: June 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชน ในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ วิธีการวิจัยแบบผสม โดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย จำนวน 200 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า การถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชน ในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาการเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำในสังคม เช่นการละเมิดสิทธิชุมชน ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน การละเมิดสิทธิสตรี การละเมิดสิทธิของคนพิการ และสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้หญิง ผลจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชนในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ สถานที่ดำเนินการ : องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ วันที่เดือนปีที่ดำเนินการ :/14-16 พฤษภาคม 2565/ กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน 200 คน ประกอบด้วย ประชาชนตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยวิทยากรที่มีประสบการณ์ทั้งเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ คณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอาเปรียบ มีดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้าง กฎหมายเกี่ยวกับชุมชน กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและ

การเกษตร กฎหมายเกี่ยวกับสหกรณ์ และกฎหมายอื่นๆ ผลการศึกษาระดับความความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชน ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมภาพรวม ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.94 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: การยกระดับความรู้, กฎหมายในชีวิตประจำวัน, ปัญหาการถูกเอาเปรียบจากสังคม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the exploitation due to people's ignorance of the law; in Khok Mang Ngoi Subdistrict Khon Sawan District Chaiyaphum Province 2) To organize training activities to raise legal knowledge in order to reduce being exploited due to ignorance of the law of the people in the area. Khok Mang Ngoi Subdistrict Khon Sawan District Chaiyaphum Province mixed research methods by quantitative research method and qualitative The sample consisted of 200 people in Khok Mang Ngoi Sub-district. Data were collected by using an interview form. and a questionnaire to analyze the data using descriptive statistics (Description Method), including the mean (Mean) and the standard deviation (Standard Deviation).

The results showed that Being exploited due to ignorance of the law of the people in Khok Mang Ngoi Sub-district Khon Sawan District Chaiyaphum Province, including the problem of exploitation and inequality in society such as community rights violations Problems with land rights Violation of the rights of children and young people The problem of violation of the rights of children and young people violation of women's rights violation of the rights of persons with disabilities and women's right to justice. Result of training activities to enhance legal knowledge in order to reduce being exploited due to ignorance of the law of the people in the area Khok Mang Ngoi Subdistrict Khon Sawan District Chaiyaphum Province Place of operation : Khok Mang Ngoi Subdistrict Administrative Organization Khon Sawan Khon Sawan District Chaiyaphum Province Date, month, year of operation :/14-16 May 2022/ Target group: 200 people, consisting of people of Khok Mang Ngoi Subdistrict Khon Sawan District Chaiyaphum Province The speakers who have both academic and practical experience are law professors from Chaiyaphum Rajabhat University. The body of knowledge that can be transferred legally to reduce exploitation is as follows: Knowledge of the law that is necessary in daily life land law construction law community

law on the Environment and Agriculture cooperative law and other laws The results of the study of the level of opinions on participation in training activities to enhance legal knowledge in everyday life of the people. Overall, it was found that The people were satisfied with the overall activity participation. at the highest level with an average of 4.94, representing a percentage of the satisfaction level equal to 97.80. When considering each aspect, it was found that the satisfaction level was the highest in all aspects.

Keywords: Knowledge upgrading, daily law, social exploitation problem

บทนำ

ธรรมชาติมนุษย์จะอยู่อาศัยร่วมกันเป็นกลุ่ม มนุษย์ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมสงบสุขมนุษย์ก็มีความสุขเช่นกัน ในสังคมมนุษย์ประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ สลับซับซ้อน ประกอบกันเป็นสังคม องค์กรแต่ละองค์กรมีความสำคัญโดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมความประพฤติ และเป็นเครื่องกำกับให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และปกติสุข สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานหรือองค์กรหนึ่งในสังคมที่มีบุคลากรจำนวนมาก ประกอบด้วยข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้าง ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตสู่สังคม ซึ่งการกำกับดูแลบุคลากรในสังกัดดังกล่าวนี้ ต้องมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 การจะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมนั้นบุคลากรในองค์กรจักต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ในความเป็นจริงแล้วยังพบว่า มีบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานน่าพึงพอใจค่อนข้างน้อยจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีบุคลากรส่วนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยหวังผลตอบแทนเป็นที่ตั้งกระทำการเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อันมิควรได้ ขาดจิตสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ จึงส่งผลให้มีความผิดพลาดด้านวินัยยังปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมให้กับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ให้กับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัด แต่เมื่อมีจำนวนข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมาก ก็ยังมีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาที่ถูกดำเนินการทางวินัย และถูกลงโทษเพิ่มขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญ ในการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 เคยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้ประชาชน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 ฉบับปัจจุบันได้บัญญัติแนวนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม สาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม มาตรา 80(3) พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษา กฎหมายเพื่อพัฒนา

การศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษาที่มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติถึงหัวใจสำคัญของการปกครองประเทศชาติ คือประชาชน จึงได้ปรับให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศมากขึ้น ด้วยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้ประชาชนในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งทำให้สิทธิและเสรีภาพนั้นมีผลเป็นจริงในทางปฏิบัติ คำว่า “สิทธิ” (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554) ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง อำนาจหน้าที่อันจะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย ส่วนคำว่า “เสรีภาพ” หมายความว่า การที่บุคคลสามารถจะเลือกคิด ทำ พูดอย่างไรก็ได้ตามความพอใจของตน และคำว่า “หน้าที่” หมายความว่า กิจที่ควรทำ กิจที่ต้องทำ ซึ่งแตกต่างกันไปตามบทบาทของแต่ละคน ฉะนั้นการคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของคนเราจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักรู้ และจะต้องไม่ล่วงล้ำสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น ซึ่งถือเป็นกติกาของสังคมที่จะกำหนดสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคลว่าจะใช้ทำอะไรก็ได้ตราบเท่าที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น โดยรัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคตลอดจนหน้าที่ของประชาชนคนได้ไว้ในทุกฉบับ (ปรียวรรณ สุวรรณสุนัย, 2563)

จากสภาพปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาในกรณีที่ประชาชนถูกเอาเปรียบไม่ได้รับความเป็นธรรม ทั้งจากประชาชนด้วยกันเอง หรือจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาความยากจนไม่ใช่เป็นแค่เรื่องความไม่สามารถของคนยากจน แต่เป็นปัญหาของคนรวยและคนชั้นกลางที่อับจนทางปัญญาและจิตสำนึก มองแต่ประโยชน์ส่วนตัวระยะสั้น ไม่รู้จักมองการณ์ไกล ไม่รู้จักการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ เช่น การปฏิรูปที่ดิน การปฏิรูประบบภาษีอากรการเงินการธนาคาร และการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมด้านต่างๆ เพื่อให้คนส่วนใหญ่มีความรู้สามารถพัฒนาอาชีพ มีรายได้ มีอำนาจซื้อเพิ่ม (วิทยากร เชียงกุล, 2547) ซึ่งปัจจุบันนี้มีแนวโน้มการขยายตัวของปัญหาอย่างรวดเร็ว และเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งในปัจจุบันความเป็นจริงในสังคม ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ยากไร้ ด้อยโอกาส หรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลความเจริญ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย อันก่อให้เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งความไม่เป็นธรรมทางสังคม การที่จะทำให้เสมอกันในกฎหมาย โดยได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกันนั้น รัฐจะต้องนำความรู้ไปถึงประชาชน ต้องดำเนินการให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน มีความรู้ทางกฎหมายที่จำเป็นแก่การดำรงชีพและการประกอบอาชีพเพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบจากผู้อื่น รวมทั้งการเกรงกลัวต่อการกระทำผิดเพราะรู้กฎหมาย ทราบถึงบทลงโทษหลังจากกระทำผิด ทำให้เกรงกลัวต่อการกระทำผิด ถือเป็น การป้องปรามการกระทำผิด ซึ่งถือเป็นเจตนารมณ์สูงสุดของกฎหมาย

ชุมชนบ้านโคกมั่งงอย ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่การพัฒนาตามแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นชุมชนที่เกิดความเปลี่ยนแปลง และได้รับกำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ การเมือง เพราะตั้งอยู่ติดกับเขตชุมชนเมือง เดิมเป็นชุมชนเกษตรกรรมทำสวนผัก ทำนา คนในชุมชนอยู่ แบบต่างพึ่งพากันและกัน เมื่อความ

เจริญด้านการคมนาคม หรือทางเศรษฐกิจ เช่นมีโรงงานขนาดย่อม มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนบางส่วนเลิกทำการเกษตร หันมาเป็นลูกจ้างโรงงาน เป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน เป็นธรรมดาว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคม การเมือง ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่นปัญหาขยะ และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนบ้านโคกมั่งงอย ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งสิ้น (ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองจังหวัดชัยภูมิ, 2564)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หากประชาชนในชุมชนทุกคน มีความรู้ทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือเป็นกฎ กติกา เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ก็จะทำให้สังคมนั้นมีระเบียบ วินัย อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบซึ่งกันและกัน รวมไปถึงเข้าใจ และทราบถึงระบบ ระเบียบของการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรของรัฐ ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรของรัฐ ถือเป็นเกราะป้องกันตนเองในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างดี เห็นว่ามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นอย่างยิ่งจึงได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการยกระดับความรู้ทางกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวันขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชน ในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชนในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เข้ามาใช้ในการทำ วิจัยด้วยหลักการผสมผสานวิธี (วิโรจน์ สารรัตน์. 2550: 7) ดังนี้

1.1) วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชน ในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนประชาชน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ รวมจำนวน 20 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์

1.2) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยประเมินผลการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชนในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

1.2.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Samples) ดังนี้

ประชากร (Population) ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชนตำบลโคก มั่งงอย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,950 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง กลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชนตำบลโคก มั่งงอย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 200 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง

1.2.2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บข้อมูลจากเอกสาร (Secondary Sources) ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับความรู้ด้านกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาการถูกเอาเปรียบจากสังคม ในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ และวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน จำนวน 20 คน

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการฝึกอบรมการยกระดับความรู้ด้านกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาการถูกเอาเปรียบจากสังคม ในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จากประชาชน 200 คน และใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินผลการฝึกอบรม

3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการถูกเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชน ในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

1.1 ปัญหาการเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำในสังคมตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำในสังคมตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จะมีลักษณะเป็นมูลเหตุที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำจึงถูกอธิบายพ่วงไปในทำนองว่าเพราะ “คนรวย” เอาเปรียบสังคมต่างหากจึงร่ำรวยขึ้น และลึกลงไปจะให้ความหมายว่ารัฐและกลไกอำนาจรัฐได้เอื้ออำนวยให้ “คนรวย” เอาเปรียบสังคม เห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นของชาวบ้านที่มักไม่ได้รับการตอบสนอง และมีสิทธิ์มีเสียงในเรื่องต่างๆเท่าใดนัก แต่จะสะท้อนความรู้สึกตนเองในพื้นที่สาธารณะใหม่อย่างฉับพลัน เช่นในเวทีประชุมที่จัดโดยหน่วยงานภายนอกชุมชน เพราะคนส่วนใหญ่มองเห็นผลกระทบและความเป็นไปได้ที่จะได้รับการตอบสนองต่อเรื่องต่างๆที่ตนเองต้องการ

1.2 การละเมิดสิทธิชุมชน ลักษณะที่พบในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอยคือ โดยส่วนใหญ่โครงการของรัฐต่างๆ ดังกล่าวดำเนินการโดยไม่ได้คำนึงถึงสิทธิของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐก่อนการพิจารณาอนุญาตดำเนินโครงการ จนก่อให้เกิดผลกระทบและสร้างปัญหาต่อประชาชนและชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งปัญหาด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนอกจากนี้ การดำเนินโครงการในแต่ละพื้นที่ได้สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในชุมชน ที่มีทั้งกลุ่มที่ได้ประโยชน์และเสีย

ประโยชน์โดยบางคราวความขัดแย้งได้บานปลายไปสู่การข่มขู่คุกคามผู้นำชุมชนจนผู้นำชุมชนบางรายถูกทำร้ายจนเสียชีวิต และซ้ำร้ายกลับยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ปัญหาด้านสิทธิในที่ดินของประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอยยังถูกรังเร้าให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นผ่านการทำการเกษตรโดยใช้ระบบการผลิตแบบเกษตรพันธะสัญญาซึ่งถือเป็นระบบที่ไม่ธรรมต่อเกษตรกรโดยเปิดโอกาสให้บริษัททางการเกษตรรายใหญ่สามารถครอบครองปัจจัยการผลิตทางการเกษตรรวมทั้งการถือครองที่ดินโดยที่ภาครัฐมิได้มีการสงวนอนุรักษ์ปัจจัยการผลิตเหล่านั้นให้เกษตรกรจนก่อให้เกิดการผูกขาดข้อมูลความรู้ปัจจัยการผลิต ส่งผลทำให้เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินและกลายเป็นผู้ใช้แรงงานรับจ้างในที่ดินของตนเองในที่สุด

1.4 การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานปละมีแนวโน้มขยายความรุนแรงกว้างขวางขึ้นการละเมิดสิทธิเด็กจะเกิดขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างกันไป โดยสามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิไว้ได้พอสังเขป ดังนี้

1) เด็กที่ไม่ได้รับการบริการขั้นพื้นฐานด้านต่างๆจากรัฐไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาด้านสาธารณสุขโภชนาการ เป็นต้น ได้แก่ เด็กพิการเด็กที่มีปัญหาเรื่องการเรียนรู้เด็กกำพร้าเด็กที่บิดามารดาต้องโทษจำคุก

2) เด็กที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัวจนทำให้เด็กอยู่ในสภาวะเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายต่อสุขภาพร่างกายสุขภาพจิตพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านสติปัญญา แะพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจ

3) เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ถูกทำทารุณหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอก เช่น เด็กที่ถูกใช้แรงงานอย่างหนัก ถูกนายจ้างทุบตีทำร้าย ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

1.5 การละเมิดสิทธิสตรี การละเมิดสิทธิสตรีในประเทศโดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมซึ่งสามารถแยกออกได้ 2 ประเด็น ได้แก่ การกระทำรุนแรงทางกายภาพ เช่นสามีทำร้ายร่างกายภรรยา สามีบังคับขืนใจทางเพศภรรยา เป็นต้น หรือแรงงานหญิงถูกเลือกปฏิบัติจากนายจ้าง เช่นถูกเอาเปรียบในเรื่องของค่าจ้างและการเลื่อนตำแหน่งแรงงานหญิงที่เป็นแรงงานข้ามชาติถูกกดขี่ไม่ได้รับสวัสดิการต่างๆ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อสตรี ได้แก่ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิทางเพศของทั้งหญิงและชาย ความไม่รู้กฎหมาย หรือแม้กระทั่งการตีความกฎหมายที่ก่อให้เกิดช่องว่างในการเอาเปรียบทางเพศ

1.6 การละเมิดสิทธิของคนพิการ แม้ว่าประเทศไทยจะได้ดำเนินการทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมถึงเพื่อคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการเพิ่มมากขึ้นแต่อย่างก้าวกระโดด แต่กลับยังคงพบปัญหาการละเมิดสิทธิของคนพิการเกิดขึ้นอยู่เนืองๆ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวปรากฏในรูปแบบต่างๆ เช่น

1) ปัญหาการมีส่วนร่วมของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ยังพบว่า คนพิการได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ บ้างแต่ยังไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงตั้งแต่ขั้นตอนของการคิดและวางแผนรวมถึงการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2) ปัญหาในการสร้างการยอมรับต่อคนพิการ ดังกรณีที่ผู้ปกครองคนพิการจำนวนหนึ่งไม่ต้องการ ให้บุตรทำบัตรคนพิการเพราะเห็นว่าเป็นการตีตราทางสังคมแบบหนึ่ง

3) ปัญหาการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเดินทางและข้อมูล ที่ยังพบว่าคนพิการยังไม่สามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพการเดินทาง และข้อมูลข่าวสารจึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ

4) ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม พบว่า คนพิการยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เช่น การขาดล่ามภาษามือหรือการขาดผู้ประกอบวิชาชีพในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

5) ปัญหาการถูกทำร้ายการแสวงประโยชน์หรือล่วงละเมิด พบว่าคนพิการที่ยากจนและอยู่ตามลำพังไม่สามารถช่วยตัวเองได้ มักจะถูกทอดทิ้งและเสี่ยงต่อการถูกทำร้ายและละเมิดในรูปแบบต่างๆโดยหน่วยงานรัฐยังไม่มีการเชิงรุกที่จะป้องกันได้

6) ปัญหาการดำรงชีวิตอย่างอิสระและการมีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ พบว่า ในสังคมไทยยังไม่ได้ให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระได้ ซึ่งหมายถึงการที่คนพิการสามารถเลือกดำรงชีวิตในรูปแบบที่ตนต้องการได้อันเป็นเรื่องศักดิ์ศรีและเสรีภาพในการตัดสินใจ

7) ปัญหาสิทธิด้านในการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 บัญญัติให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาที่มีมาตรฐานตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนถึงตลอดชีวิต โดยต้องคำนึงถึงความสามารถความสนใจความถนัดและความต้องการอันจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคล อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ พบว่า คนพิการจำนวนมากยังไม่สามารถเข้าการศึกษาได้โดยการพิจารณาสำหรับเด็กพิการเข้าเรียนในสถานศึกษาขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารของสถานศึกษาแต่ละแห่ง อีกทั้งเด็กพิการจำนวนไม่น้อยถูกปฏิเสธการเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ เช่น เด็กออทิสติก นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการสอนคนพิการก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบรรลุซึ่งสิทธิด้านการศึกษาของคนพิการ

8) ปัญหาการจ้างงานคนพิการที่ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วนตามที่เหมาะสม และในกรณีที่มิได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนดจะต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการหรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ แทนแต่กลับพบว่ามาตรการดังกล่าวไม่ตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการที่ปัจจุบันเป็นผู้ประกอบการ

เองมากกว่า นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดมาตรการที่จะเตรียมคนพิการให้มีความพร้อมสำหรับการทำงานอีกทั้งยังพบว่าคนพิการไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายนี้

1.7 สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้หญิง ทศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถเข้าถึงความ ยุติธรรมได้ดังจะเห็นได้จากกรณีของความรุนแรงในครอบครัวบ่อยครั้งที่ผู้หญิงที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายไม่ได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมาแจ้งความร้องทุกข์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าการระงับเหตุความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ และเป็นเรื่องภายในครอบครัวที่คนนอกไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวจึงพยายามผลักคดีความรุนแรงในครอบครัวให้ออกจากกระบวนการยุติธรรมด้วยการใช้วิธีการไกล่เกลี่ยปัญหาด้านสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้หญิงอีกประการหนึ่งปรากฏชัดในคดีข่มขืนกระทำชำเราที่ผลจากทัศนคติของสังคมและวัฒนธรรมมีส่วนในการเป็นอุปสรรคขัดขวางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้หญิง กล่าวคือการล่วงละเมิดทางเพศทำให้ผู้ถูกระทำรู้สึกอับอายและกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่กล้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการสืบสวนสอบสวนส่วนใหญ่กระทำโดยพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้ชาย จึงทำให้ผู้เสียหายไม่กล้าหรืออายที่จะตอบคำถามหรือเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคดีซึ่งข้อขัดข้องนี้ในปัจจุบันได้มีการเพิ่มพนักงานสอบสวนหญิงขึ้นมาแต่ก็ยังไม่มีย่านที่มีเพียงพอกับจำนวนคดีข่มขืนกระทำชำเราอีกทั้งพนักงานสอบสวนหญิงยังไม่มีอำนาจเพียงพอจึงอาจทำให้เกิดข้อบกพร่องในการดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาได้

2.ผลจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอารัดเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชนในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ สถานที่ดำเนินการ : องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ วันเดือนปีที่ดำเนินการ :/14-16 พฤษภาคม 2565/ กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน 200 คน ประกอบด้วย ประชาชนตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยวิทยากรที่มีประสบการณ์ทั้งเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ คณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดทางกฎหมายเพื่อลดการถูกเอารัดเอาเปรียบ มีดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้าง กฎหมายเกี่ยวกับชุมชน กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเกษตร กฎหมายเกี่ยวกับสหกรณ์ และกฎหมายอื่นๆ

3. ระดับความความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมภาพรวม ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.94 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้

1) ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก** มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.95 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 98.00

2) ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่สอง คือ **ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม** มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.94 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.80

3) ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่สาม คือ **ด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้** มีความพึงพอใจ โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.92 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.40

4) ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่สี่ คือ **ด้านวิทยากร** มีความพึงพอใจ โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.93 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 94.60

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการถูกเอารัดเอาเปรียบเนื่องจากการไม่รู้กฎหมายของประชาชน ในพื้นที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำในสังคม เช่นการละเมิดสิทธิชุมชน ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน การละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน การละเมิดสิทธิสตรี การละเมิดสิทธิของคนพิการ และสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้หญิง เช่น ปัญหาที่เกิดกับสตรีในสังคมส่วนใหญ่สะท้อนเห็นถึงสภาพและความคิดของคนในสังคมไทยที่ยังคงมีความคิดว่าผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งครอบงำสังคมไทยมาโดยตลอด แม้ว่าในปัจจุบันสภาพปัญหาอาจดูเหมือนรุนแรงน้อยลง และมีโครงสร้างทางกฎหมายยอมรับในความเท่าเทียมกันของหญิงและชายเป็นหลักการพื้นฐานทางสังคม ตลอดจนมีการเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในพื้นที่สาธารณะ เช่น ในองค์กรทางการเมืองระดับต่างๆมากขึ้นก็ตาม แต่ปัญหาและความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อสตรีก็ยังคงปรากฏให้เห็นมาโดยตลอด ฉะนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด คือ การกระตุ้นให้คนในสังคมเรียนรู้หลักสิทธิมนุษยชนและเคารพในศักดิ์ศรีของสตรี ตระหนักถึงความซับซ้อนและความละเอียดอ่อนของผู้หญิง ตระหนักถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในด้านการทำงาน ค่าจ้าง การประกันสังคม การตัดสินใจ มีบุตร สิทธิในการพัฒนาทั้งการศึกษาและสันตนาการ รวมทั้งได้รับความเท่าเทียมในทางการเมือง และได้รับการพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุกๆระดับ นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีนโยบายหรือมาตรการพิเศษที่จะช่วยเอื้อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิสตรีอย่างจริงจัง เช่น การจัดตั้งหน่วยงาน หรือองค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิสตรีและป้องกันการละเมิดสตรีขึ้นมาโดยเฉพาะ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความขัดแย้งในสังคม : ทฤษฎีและแนวทางแก้ไข พบว่าความขัดแย้ง เป็นสภาพการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นความแตกต่างที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่า แสดงพฤติกรรมเปิดเผยออกมาอย่างแตกต่างกัน สภาพการณ์เหล่านี้คือ ความขัดแย้ง ซึ่งอาจเกิดจากมีการรับรู้ในเป้าหมายที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ มีความต้องการที่แตกต่างกันหรือแย้งซึ่งในสิ่งเดียวกัน หรือต้องการความเท่าเทียมกันทั้งด้านวัตถุประสงค์และคุณค่าเกิดความรู้สึกต้องการเอาชนะหรือทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่พึงพอใจ สูญเสียหรือถูกกดดันหรือเกิดความต้องการที่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง สถานการณ์เหล่านี้จะทำให้เกิดความตึงเครียดเพราะความไม่เห็นด้วยหรือไม่ตกลงด้วย และมีแนวโน้มทำให้แต่ละฝ่ายมีทิศทางที่ตรงข้ามบทรูปของความขัดแย้งก็จะกลายเป็นแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่ไม่ขึ้นตรงต่อกลุ่มใหญ่ทั้งในแง่ของความคิดและการปฏิบัติส่งผลกระทบต่อสันติสุขของสังคม

คำสำคัญ : ความขัดแย้ง, สังคม, ทฤษฎีและแนวทางแก้ไข อรรถพร ก๊กค่างพลู กนกกานต์ แก้วนุช และ พูลพงษ์ สุขสว่าง (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมของคนในพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนประเทศไทย พิจารณารายปัจจัยโดยเรียงลำดับความสำคัญ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมของคนในพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภายนอกพื้นที่ไม่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งจากผลการศึกษาเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับชุมชนที่ทำการท่องเที่ยวในลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน และภาครัฐสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการบูรณาการกับการวางแผนในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยการจัดการจากสาเหตุหลักที่สำคัญหรือปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำในสังคม นอกจากนี้ผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถปรับตัวและการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในการแก้ไขประเด็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย

2. ระดับความความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมภาพรวม ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.94 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้

2.1 ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก** มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.95 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 98.00

2.2 ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่สอง คือ **ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม** มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.94 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.80

2.3 ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่สาม คือ **ด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้** มีความพึงพอใจ โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.92 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 97.40

2.4 ด้านที่ประชาชนมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่สี่ คือ **ด้านวิทยากร** มีความพึงพอใจ โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.93 คิดเป็นร้อยละของระดับความพึงพอใจเท่ากับ 94.60

จากลักษณะดังกล่าวเห็นได้ว่าประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมมีความพึงพอใจ และสามารถนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ แสดงถึงความพร้อมขององค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครั้งนี้จนสำเร็จซึ่งตรงกับแนวคิดทฤษฎีของ กรมส่งเสริมการเกษตร (2556: 25-26) อธิบายปัจจัยที่สำคัญต่อการเรียนรู้ที่สำเร็จ คือ 1) ตัวผู้เรียน (Learner) หมายถึง เกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย จะต้องไม่ปิดตัวเองสำหรับการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาสมาชิกและองค์กร ซึ่งเกษตรกร กลุ่มและองค์กรจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะเรียนรู้อะไร มีเป้าหมายเพื่ออะไร แหล่งเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และวิธีการประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของเกษตรกร กลุ่มและองค์กร ซึ่งสามารถทำได้ด้วยตนเองหรือขอความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่น 2) สิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้น (Stimulus Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เข้ามากระทบและทำให้เกิดการอยากเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นสถานการณ์ที่พบเห็นหรือ

ได้รับรู้เทคโนโลยีเป็นประโยชน์หรือนำมาปรับประยุกต์ใช้กับกิจกรรมที่ทำอยู่ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ และ3) ปฏิกริยาตอบสนอง (Response) หมายถึง ปฏิกริยาของเกษตรกร กลุ่มหรือองค์กรที่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม จนทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์เดิมเพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร กลุ่มหรือองค์กร จึงควรสนับสนุนให้ดำเนินโครงการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การทำงานด้านสิทธิเด็กจะต้องอาศัยการประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจัง
2. ภาครัฐควรมีนโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบทางสังคม
3. ภาครัฐควรสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน เช่น มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ กลุ่มการป้องกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ กลุ่มอาสาพัฒนาเด็ก ให้มากยิ่งขึ้น เพราะองค์กรเหล่านี้เป็นกลไกหนึ่งในการที่จะช่วยบรรเทาปัญหาการถูกลิดรอนสิทธิ
4. ภาคเอกชนและสื่อมวลชนควรให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). **คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร**. การจัดกระบวนการเรียนรู้: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- วิทยากร เชียงกูล. (2547). **พัฒนาการแบบยั่งยืนกับการแก้ปัญหาคนจน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- อรรถพร กีก้างพลู กนกกานต์ แก้วนุช และ พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2563). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย**. มนุษยศาสตร์สาร ปีที่ 23 ฉบับที่ 3.
- รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม. (2561). **ความขัดแย้งในสังคม : ทฤษฎีและแนวทางแก้ไข**. วารสาร มจร.สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน) 2561.
- ปรียววรรณ สุวรรณสุนย์. (2563). **สิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญศึกษาเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยกับสังคมนิยม**. วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการรัฐสภา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ศูนย์พัฒนาการเมื่อภาคพลเมืองจังหวัดชัยภูมิ. (2564). **การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม**. อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ.